

(క్రిందటి సంచికనుంచి కొనసాగింపు)

16-10-2015

అక్టోబర్ 16 సాయంత్రం 6.30కి ఊబర్ టేక్సీలో బయలుదేరి ఏర్పోర్ట్ కి 7.30కి చేరుకున్నాం. డౌమెస్టిక్ డిపార్చర్ గేట్ లోంచి లోపలికి వెళ్ళాం. ప్లాట్ నంబర్ ఏ ఐ 51. 9-15కి బయలుదేరి 10-45 ముంబయ్ చేరుకుంటుంది.

ఏర్ ఇండియాకి చెకిన్ లగేజ్ పాతిక కిలోలు అనుమతిస్తారు. మరే ఏర్లైన్స్ ఇంత ఇవ్వరు. ఇది రాసే రోజుకు మిగిలిన అన్ని ఏర్లైన్స్ దాన్ని పదిహేను కిలోలకి తగ్గించాయి. ఎయిర్ ఇండియా మాత్రం తగ్గించలేదు. ఎయిర్ ఇండియా కౌంటర్ లోని వ్యక్తి మా సామాను బుక్ చేసుకున్నాడు. విమానం ఫుల్ అని, ఓవర్ హెడ్ లాకర్ లో చోటు ఉండదని విలువైనవి లేకపోతే ఓ హేండ్ బేగేజ్ ని ఇవ్వమని చెప్పి దాన్ని కూడా బుక్ చేసుకున్నాడు. అన్ని ఎయిర్ ఇండియా విమానాలు డౌమెస్టిక్ నించి కాక ఇంటర్నేషనల్ విభాగాల్లో బయలుదేరతాయని, బయటకి వెళ్ళకుండా మమ్మల్ని ఇంటర్నేషనల్ డిపార్చర్ సెక్యూరిటీ లోంచి లోపలికి వెళ్ళమని సూచించి బోర్డింగ్ పాస్ లు ఇచ్చాడు. (ఇప్పుడు హైదరాబాద్ ఏర్పోర్ట్ లో ఇంటర్నేషనల్ డిపార్చర్స్ కి విడిగా మరో టెర్మినల్ ఏర్పాటు చేశారు) అతను చెప్పిన దారిలో డిపార్చర్ లాంజ్ లోని గేట్ 30 ఏ కి చేరుకున్నాం.

బోర్డింగ్ టైం 8-45 ఐనా ఎలాంటి ప్రకటనా లేదు. తొమ్మిదికి ఒకతను మిగిలిన ప్రయాణీకులతో పెద్దగా అరిచి చెప్పాడు.

"ఏర్ ఇండియాని నమ్మేందుకు లేదు. ఎప్పుడూ లేటే. వారం క్రితం ఓ విమానం రద్దైనా ఆ విషయం ప్రకటించలేదు. నేనూ చైర్మన్ తో ఫోన్ లో మాట్లాడి మా అందరికీ హోటల్ అకామిడేషన్ ఇప్పించాను. ఇప్పుడు కూడా విమానం ఎప్పుడు వస్తుందో అడిగితే సిబ్బంది ఎవరూ చెప్పడంలేదు."

అది విన్నాక దినపత్రికల్లో ఎయిర్ ఇండియామీద ఇలాంటివి చదివిన సందర్భాలు నాకు గుర్తుకు వచ్చాయి.

ఎయిర్ ఇండియాలో ఇరవై ఏళ్ళనాటి, అంటే దాదాపు కలం చెల్లిన ఏడు ఏ 320 విమానాలని ఇంకా నడుపుతున్నారు. వాటిలో తరచు లోపాలు తలెత్తుతున్నాయి. ఫ్రాన్స్ లో ఈ రకం విమానం ఒకటి కూలిపోయింది కూడా. రకరకాల కారణాలతో వాటి అత్యవసర లేండింగ్ వార్తలు తరచూ దినపత్రికల్లో వస్తున్నాయి. సెప్టెంబర్ 7న చక్కాలకి నిప్పంటుకోవడంతో ఢిల్లీలో ఎయిర్ ఇండియా విమానాన్ని అత్యవసరంగా దింపడం ఇది రాసే నాటికి తాజా ఉదాహరణ. అప్పటి కేంద్రమంత్రి మహేశ్ శర్మ 'ఆ విమానానికి ఫిట్ నెస్ సర్టిఫికేట్ ని ఎలా ఇచ్చారు? కాలం చెల్లిన ఈ విమానాలని నడపడం ప్రయాణీకుల భద్రతకి ముప్పు. వాటిని సర్వీస్ నించి తొలగించాలని' ఇండియన్ కమర్షియల్ పైలెట్స్ అసోసియేషన్ మార్చి 2015లో డైరెక్టరేట్ జనరల్ ఆఫ్ సివిల్ ఏవియేషన్ కి ఫిర్యాదు చేసినా పట్టించుకోలేదు.

సెప్టెంబర్ 2014లో కలకత్తా నించి న్యూఢిల్లీ వెళ్ళే ఎయిర్ ఇండియా ప్లాట్ ఎ1- 201 ఢిల్లీ చేరగానే దాన్ని నిర్మానుష్య ప్రదేశానికి తీసుకెళ్ళి మందు చల్లారని పేపర్లో చదవాను. కారణం? అందులో ఓ ఎలుక ఉండడమే. విమానంలోకి చేరే ఎలుక ప్రమాదకారి.

విమానంలోని వేలకొద్దీ వైర్లలో అది దేన్ని కొరికినా సమస్యే. ఆహారపదార్థాలని డెలివరీ చేసే కేటరింగ్ వేన్ ద్వారా ఆ ఎలుక వచ్చి ఉండచ్చని అధికారులు భావించారు. ప్రపంచంలో రద్దయ్యే విమానాల్లో ఎయిర్ ఇండియా స్థానం ప్రథమం. కనెక్టింగ్ ఫ్లయిట్ మిస్ అయ్యే ప్రమాదం కూడా ఎయిర్ ఇండియాకి అధికం. మరెన్నడూ ఏర్ ఇండియాలో ప్రయాణం చేయకూడదని నిర్ణయించుకున్నాను.

ఐతే మానిటర్లో డిలేడ్ అని తప్ప కేన్సిల్ అని లేకపోవడంతో రద్దైందని నేను నమ్మలేదు. చివరికి గేట్ 32కి మారించని మానిటర్లో కనిపించింది. రాత్రి పదికి బోర్డింగ్ మొదలౌతుందని ప్రకటించారు.

ఎయిర్ ఇండియా స్టాగ్, 'ఏ వార్మ్ ఎక్స్పీరియన్స్ అండ్ మదర్లీ ట్రీట్మెంట్' దాన్ని ఓ ప్రయాణీకుడు ఇలా అన్వయించి చెప్పాడు.

'వార్మ్ ఎక్స్పీరియన్స్ బికాజ్ ఏసి డజన్స్ వర్క్ అండ్ మదర్లీ ట్రీట్మెంట్ బికాజ్ ఎయిర్ హోస్టెస్ ఆర్ ఎబావ్ ఫిఫ్టీ.'

అది చిన్న విమానం. 3+3. అటు మూడు ఇటు మూడు సీట్లు. మా సీట్ నంబర్స్ 7బి, 7సి. విమానం బయలుదేరాక శాండ్విచ్ (లోపల ఓ చెమ్మాడు పుదీనా ఆకు గుజ్జుని పూసారు. నచ్చక వదిలేసాను) కేక్, 150 ఎం.ఎల్ వాటర్ బాటిల్, టీ, కాఫీలని సర్వీ చేసారు. టీతోపాటు నిమ్మకాయ చెక్క ఒకటి ఇచ్చారు. కానీ చాలా డౌమెస్టిక్ విమానాల్లో ఈ మాత్రం ఆహారంకూడా ఇవ్వరు. కొనుక్కోవాలి.

అర్ధరాత్రి 12.15కి గమ్యం చేరినా, 'బాంబే విమానాశ్రయంలోని రద్దీవల్ల 1.05కి మా విమానం దిగచ్చని' ఫైలెట్ ప్రకటన వినిపించింది. 45 నిమిషాలు విమానం గాల్లో తిరుగుతూంటే ఇంధనం ఎంత వృధా అవుతుందో అనుకున్నాను. బోయింగ్ 747 విమానం సగటున నిమిషానికి పన్నెండు గేలన్ల ఇంధనాన్ని కాలుస్తుంది. బోయింగ్ 747 రెక్క పోడవు రైట్ బ్రదర్స్ మొదట విమానంలో ఎగిరినంత దూరం కన్నా పాడవైంది.

మా సామానుని బెల్ట్ నంబర్ 12 నించి తీసుకోమని దిగబోయేముందు ఫైలెట్ ప్రకటించాడు. అర్ధరాత్రి 1.07కి మా విమానం ఛతపతి శివాజీ ఇంటర్నేషనల్ ఎయిర్పోర్ట్లో దిగింది. ఏరో బ్రిడ్జి సౌకర్యం లేకపోవడంతో మెట్లు దిగి, ఎదురుగా ఉన్న బస్సుక్కి పదినిమిషాలు ప్రయాణించాక ఇంటర్నేషనల్ అరైవల్స్ బిల్డింగ్కి చేరుకున్నాం.

ఇంటర్నేషనల్ ట్రావెల్ చేసే డౌమెస్టిక్ ప్రయాణీకులకి ఎటు వెళ్ళాలో చెప్పేవారు ఎవరూ లేరు. అదే సమయంలో బేంకాక్, నెవార్క్, సింగపూర్ల నించి వచ్చిన విమానాల్లోని అంతర్జాతీయ ప్రయాణీకులతో కలిసి మేము అంతర్జాతీయ ఇమిగ్రేషన్ విభాగానికి వెళ్ళాం. విదేశం నించి రాని మేము ఆ క్యూలో ఎందుకు వెళ్ళాలో నాకు అర్థం కాలేదు. మా వంతు వచ్చి కౌంటర్కి వెళ్ళాక ఇమిగ్రేషన్ ఆఫీసర్కి మా బోర్డింగ్ పాస్లని చూపించి, మేము హైదరాబాద్ నించి ఎయిర్ ఇండియాలో వచ్చాం అని చెప్పాను.

"ఈ క్యూలో ఎందుకు నిలబడ్డారు? మీరు కౌంటర్ నంబర్ ఒన్ నించి వెళ్ళాలి" ఆయన చెప్పాడు.

ఆ కౌంటర్ ముందు డౌమెస్టిక్ ప్రయాణీకులు వెళ్ళాల్సిన కౌంటర్ అనే చిన్న బోర్డ్ కనిపించింది. అందులోంచి బయటికి వెళ్తూంటే అక్కడ మమ్మల్ని చెక్ చేసిన వాళ్ళే లేరు. బయట అరైవల్స్కి వెళ్ళే గేట్ దగ్గర పాస్పోర్ట్లో ఇమిగ్రాషన్ స్టాంప్ని తనిఖీ చేసే వ్యక్తి, మమ్మల్ని కౌంటర్ నంబర్ ఒన్లో బోర్డింగ్ పాస్ మీద రబ్బర్ స్టాంప్ని వేయించుకురమ్మని సూచించాడు. మళ్ళీ వెనక్కి వెళ్ళి ఆ స్టాంప్ వేయించుకుని బయటపడ్డాం. ఇండాక మేము అందులోంచి వెళ్ళేప్పుడు ఆ ఉద్యోగి మా కాగితాలని చెక్ చేసే తన బాధ్యతని నిర్వర్తించలేదు.

ఆ ఆలస్యం వల్ల మేము సామాను తీసుకోడానికి వెళ్ళే, బెల్ట్ నంబర్ 12లో కేవలం మా సామాను మాత్రమే ఓ పక్కన పెట్టి ఉంది. దాన్ని ట్రాలీలో పెట్టుకున్నాక ఓ ఉద్యోగిగస్టడిని డిపార్చర్ లాంజ్కి ఎలా వెళ్ళాలని అడిగితే, అతను ఎటు వెళ్ళాలో చూపించి, దారిలోని కస్టమ్స్ హవల్దార్కి బోర్డింగ్ కార్డ్ని చూపించి బయటికి వెళ్ళమని సూచించాడు.

అతను సూచించిన వైపు వెళ్ళినా డిపార్చర్ ట్రాన్స్ఫర్స్కి ఎలా వెళ్ళాలో తెలియక అవస్థపడ్డాం. దారిని సూచించే బోర్డు కానీ, మేప్ కానీ కనపడలేదు. మొత్తానికి కొందరు ఉద్యోగస్థులని అడిగి తెలుసుకున్నాం. వెళ్ళే దారిలో సెక్యూరిటీ గార్డు మా పాస్పోర్ట్, టికెట్ తనిఖి చేసి లిఫ్ట్లో నాలుగో అంతస్తుకి వెళ్ళమని చెప్పాడు. లిఫ్ట్లోంచి బయటికి వస్తే ఎదురుగా ఇంటర్నేషనల్ డిపార్చర్స్లోని ఎల్ ఆల్ఫాబెట్ రాసిన స్థంభం కనిపించింది. ఆ పక్కనే ఉన్న కుర్చీల్లో కూర్చున్నాం. ప్రతీ స్థంభానికి ఏ నించి ఇంగ్లీష్ ఆల్ఫాబెట్స్ రాయడంతో ఎక్కడికి వెళ్ళాలో ఆ అక్షరాలని బట్టి కనుక్కోవడం తేలిక.

నా చేతిలోని ఎస్ఓటిసి బేగ్ని చూసి రాత్రి 1-25కి సూరజ్ అనే అతను పలకరించాడు. అతని టి పర్ట్ మీద ఎస్ఓటిసి అని రాసి ఉంది. తను మా సహాయానికి వచ్చానని, ఇమిగ్రేషన్ ఫారాలు ఇచ్చి, నింపమని చెప్పి విమానం ఎక్కేదాకా అక్కడి ప్రాసీజర్ వివరించాడు. ఏదైనా సహాయం కావాలంటే తను అక్కడే అందుబాటులో ఉంటానని చెప్పాడు. కువైట్ ఏర్లైన్స్ క్యూలో నిలబడ్డ ఇరవై నిమిషాలకి మా వంతు వచ్చింది. మా పాస్పోర్ట్లలో మేము వెళ్ళే జోర్డాన్ వీసాలు లేవు. 'అమ్మన్లో దిగాక జాబితాలోని ప్రయాణీకులకి తప్పనిసరిగా వీసా ఇస్తారని' జోర్డాన్ స్టార్ టూర్స్ హామీ ఇచ్చిన పేపర్ని చూపించాను ఎస్ఓటిసి వాళ్ళు. 'వీసా ఆన్ అరైవల్' అని చెప్పి అదే ఇచ్చారని చెప్పాను. ఆ ఉద్యోగి తన పై అధికారిని పిలిచాడు. కొద్ది దూరంలో సూరజ్ని పిలిస్తే అతను వచ్చి వాళ్ళతో మాట్లాడాడు. ఆ రోజు ఎస్ఓటిసి వారు పంపే పర్యాటకుల జాబితా కాపీని వారు కోరితే సూరజ్ వెళ్ళి ఫోటో కాపీని తీసుకువచ్చాడు ఆన్ అరైవల్ వీసాకి కాపీ అడుగుతారని, అది ప్రతీ పర్యాటకుడికి ఇవ్వాలని ఎస్ఓటిసిలాంటి పెద్ద ట్రావెల్ కంపెనీకి తెలీదా?

"మేం బోర్డింగ్ పాస్ ఇష్యూ చేస్తాం. కానీ జోర్డాన్లోకి అనుమతిస్తారో? లేదో? రోస్కో" చెప్పి ముంబై నించి కువైట్కి, కువైట్ నించి అమ్మన్కి ఇద్దరి బోర్డింగ్ పాస్లు ఇచ్చి సామాను బుక్ చేసుకున్నాడు.

అక్కడినించి ఇమిగ్రేషన్, సెక్యూరిటీ చెక్ పూర్తి చేసుకుని డిపార్చర్ లాంజ్లోకి వెళ్ళాం. ఇండాక మేము విమానంలోంచి దిగి వచ్చిన దారే అది. డిపార్చర్ గేట్ 78.

ఐదున్నరకి మా బోర్డింగ్ స్టార్లయింది. మా ఫ్లయిట్ నంబర్ కెయు 0302. సీట్ నంబర్లు 18 హెచ్, జె. ఎదుటి సీట్ వెనక ఉన్న పాచ్లోని ఇన్ ఫ్లయిట్ మేగ్జైన్ అల్బ్యురక్ని తెరిచాను. అందులోని తొమ్మిది హెల్త్ టిప్స్ అందరూ తెలుసుకోదగ్గవి.

1. జపనీస్లా తక్కువ వడ్డించుకోండి.
2. ఫ్రెంచ్ వారిలా ఏ కాలంలో వచ్చే పళ్ళని ఆ కాలంలో తినండి.
3. గ్రీక్స్లా ఆలివ్ ఆయిల్ని వాడండి.
4. ఇటాలియన్స్లా ఆకు కూరలు, తాజా హెర్బ్స్, టమోటాలని తినండి.
5. డచ్వారిలా కారు బదులు సైకిల్ని ఉపయోగించండి.
6. స్విడిష్ వారిని అనుసరించి ప్రాసెస్డ్, రిఫ్రైజ్డ్ ఫుడ్ని తీసుకోండి.
7. ఫిన్నిష్ వారిని అనుసరించి రెండు భోజనాల మధ్య స్నాక్స్ తీసుకోకండి.
8. జపనీస్లా నిత్యం సీ ఫుడ్ తినండి.
9. స్కాండినేవియన్స్లా హెల్త్ లైఫ్ స్టయిల్ని అనుసరించండి.

బాంబేనించి కువైట్కి దూరం 2,764 కిలోమీటర్లు. విమానం ఉదయం 6-25కి గాల్లోకి లేచింది. విమాన ప్రయాణీకులు తెలుసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలని నియమం ప్రకారం చెప్పారు. కొందరు ప్రయాణీకులు విమానం సీట్ కింద ఉన్న లైఫ్ జాకెట్లని చెక్ చేయరు. తర్వాతి గమ్యంలోగా ఓ ప్రయాణీకుడికి అది అవసరమైతే, అది కింద భూమి మీద ఆ దొంగ ఇంట్లో ఉంటుంది. ఇది ఇతరుల ప్రాణాలతో చెలగాటం ఆడడమే.

బయలుదేరిన గంటకి ఏర్ హోస్టెస్ ఇచ్చిన డిన్నర్ (ట్రేలో 100 ఎం.ఎల్ వాటర్ కప్పు, ఆరెంజ్ జ్యూస్, క్రోసాంట్ (దీంట్లో తప్పనిసరిగా వాడాల్సిన వెన్నని వాడలేదు) స్ట్రాబెరీ జామ్ (స్పెయిన్) బట్టర్ (స్విస్) రెండు పులిసిన ఊతప్పాలు (వదిలేసాను) బరాణీ కూర, శనగలు, పన్నీర్ కూర, సాల్ట్ అండ్ పెప్పర్, టూత్ పిక్, చక్కెర, రిఫ్రెషింగ్ టిష్యూ ఉన్నాయి.

లుఫ్తాన్నా విమానంలో సర్వ్ చేసే ఆహారాన్ని, లుఫ్తాన్నాకి సరఫరా చేసే ఎల్.ఎస్.జి రీటైల్ దుకాణం జర్మనీలో ఎవరికైనా అమ్ముతుంది. ప్రతీ బుధవారం బిజినెస్ క్లాస్ లో సర్వ్ చేసే భోజనాన్ని ఎయిర్ ఫుడ్ ఒన్ అనే ప్రోగ్రాంలో సభ్యులైన వారికి పంపుతారు. డీప్ ఫ్రీజ్ లో దీన్ని దాచి అవసరం అయినప్పుడు మైక్రోవేవ్ ఓవెన్ లో వేడి చేసుకుని తినచ్చు. దీంట్లోని ప్రయోజనం తాజాగా చేసే ఫ్రీజ్ చేసిన భోజనాన్ని తినచ్చు. జర్మనీలో మాత్రమే లభ్యమయ్యే దీని ధర పది యూరోలు. రిసెర్చర్స్ చెప్పింది విమానంలో తినే భోజనం విమానంలోకన్నా నేలమీద తింటే అధిక రుచి ఉంటుందిట. కారణం విమానంలోని గాల్లో తేమ, వత్తిడి భూమి మీద లేకపోవడం.

మా విమానం ఆరేబియా సముద్రం మీద ప్రయాణించి కువైట్ భూభాగం మీదకి చేరుకుంది. సముద్రం మీద విమానం ప్రయాణించేప్పుడు కింద భూమి మీద నించి బాంబ్ బెదిరింపు ఫోన్ కాల్ వచ్చినా అది సైలెంట్ కి తప్ప ప్రయాణికులకి తెలియదు. కారణం అది దింపడానికి నేల లేనప్పుడు ప్రయాణికులకి అది చెప్పి కంగారు పెట్టకూడదని. ఐతే ఉగ్రవాద భయంవల్ల విమానాశ్రయాల్లో సెక్యూరిటీ పెరగడంతో హైజాకింగ్ బాగా తగ్గిపోయాయి. 2001-2007 మధ్య ఉగ్రవాద చర్యల్ని మినహాయిస్తే విమాన ప్రమాదాలు తక్కువ జరిగాయి.

విమానం కువైట్ లో దిగబోయే ముందు ఎయిర్ హోస్టెస్ లు టివికి ఉపయోగించే హెడ్ ఫోన్స్ ని ప్రయాణికులనించి తీసేసుకున్నారు. ఇండియా టైం 10-15కి (స్థానిక టైం ఉదయం 7-40) విమానం రన్ వే మీద దిగుతూంటే, అటూ ఇటూ మైదానం తప్ప బిల్డింగ్స్ ఏవీ కనిపించలేదు.

17-10-2015

ఏరో బ్రిడ్జ్ మీంచి కువైట్ ఇంటర్నేషనల్ ఎయిర్ పోర్ట్ లాంజ్ లోకి వచ్చి మానిటర్ ని చూస్తే గేట్ 25లో అమ్మన్ కి మా కనెక్టింగ్ ఫ్లయిట్ ఉందని తెలిసింది. మా కనెక్టింగ్ ఫ్లయిట్ కి ఇంకా మూడున్నర గంటల టైము ఉంది. పద్మజ రాననడంతో నేను ఆ చిన్న విమానాశ్రయం మొత్తం తిరిగి చూసాను. గాజు గోడల స్మోకింగ్ రూంలో పది మంది దాకా నిలబడి సిగరెట్లు తాగుతూ కనిపించారు. అటూ ఇటూ డిపార్చర్/అరైవల్ గేట్లు. మెట్లు దిగి కిందకి వెళ్తే అక్కడ కేవలం బాత్ రూమ్స్ ఉన్నాయి. ఓ చోట సీలింగ్ కి విమానంలోని సీలింగ్ కి నమునాలా ఉంది. చాలా చిన్న డ్యూటీ ఫ్రీ షాప్ ఉంది. కువైట్ లో ప్రాహిబిషన్ ఉండడంతో లిక్కరు అమ్మరు. ఓ శాండ్విచ్ షాపు పేరు నాకు నచ్చింది. 'పాట్ బెల్లి.' అమెరికన్ చెయిన్ రెస్టారెంట్స్, స్టార్ బక్స్, చిల్డ్రెన్స్ ఉన్నాయి. కువైట్ పాత ఎయిర్ పోర్ట్ చిత్రాలు ఓ చోట గోడలకి వేలాడుతూ కనిపించాయి. మగాళ్ళకి ఫ్రీయర్ హాల్ ఉంది.

ఆ ఎయిర్ పోర్ట్ ని ఇలా వర్ణించవచ్చు.

తల ఎంట్రన్స్. గొంతు ఇమిగేషన్ కౌంటర్స్. అటూ ఇటూ చేతులు గేట్స్. కాళ్ళు కూడా గేట్స్. మోకాళ్ళ దగ్గర మా గేట్ 25 ఉంది. అర లీటర్ వాటర్ బాటిల్ ఖరీదు 2 అమెరికన్ డాలర్స్. (రూ.140) దాన్ని అమ్మే సేల్స్ మెన్ ముఖంలో చిరునవ్వుకానీ, మర్యాదకానీ కనిపించలేదు. ఈ విషయంలో ఏషియన్స్ కన్నా యూరోపియన్స్, అమెరికన్స్ బెటర్. కువైట్ దీనార్ చాలా బలమైన కరెన్సీ. ఒక దీనార్ మారకం విలువ 217 రూపాయలు.

అరగంటలో వెనక్కి వచ్చి అక్కడ ఉన్న కుర్చీల్లో కూర్చున్నాం. ఫ్రీ వైఫై. అన్ లిమిటెడ్ టైం.

ఉదయం 10-40కి మా గేట్ ఓపెన్ చేసారు. హింద్ బేగేజీని మళ్ళీ స్కాన్ చేసారు. అమ్మన్ కి వెళ్ళే విమానం ఎక్కాం. అది అటు మూడు, ఇటు మూడు సీట్ల వరసలు గల విమానం. స్థానిక టైం 11-25కి (ఇండియా టైం మధ్యాహ్నం 2కి) విమానం గాల్లోకి లేచింది. కొన్ని ఎయిర్ లైన్స్ కంపెనీల విమానం చక్రాలు గాల్లోకి లేచాకే అందులోని సిబ్బందికి ఫ్లయింగ్ అలవెన్స్ ఇచ్చే సమయం మొదలవుతుంది.

కారణం విమానంలో చిరిగిన కార్పెట్, టాయ్లెట్ టిష్యూలు లేకపోవడం... ఇలా ఏ సాంకేతికపరమైన లోపం సిబ్బంది దృష్టికి వచ్చినా వాటిని సరిదిద్దడానికి విమానం బయలుదేరడం ఆలస్యం అవచ్చు. అలవెన్స్ పెరగడం కోసం వాళ్ళు కావాలని ఆలస్యం చేయకూడదని మాటల్లో ఆ విమానంలోని ఎయిర్ హోస్టెస్ చెప్పింది.

కువైట్ నించి అమ్మనకి 808 మైళ్ళ దూరం. సాధారణంగా అంతర్జాతీయ విమానాల్లో ఇచ్చే వెల్ కమ్ డ్రింక్ కువైట్ ఎయిర్లైన్స్ ఇవ్వలేదు. మధ్యాహ్నం ఒకటిన్నరకి లంచ్ ట్రేని ఇచ్చారు. ఆకుపచ్చరంగు అన్నం, పీటా రోటీ, (ఇది మెడిటరేనియన్ గోధుమ రొట్టె. మిడిల్ ఈస్ట్లో అంతా దీన్నే తింటారు) పన్నీర్ కూర, రెడ్ డాల్, కీరా ముక్కలు, బన్, బటర్, కస్టర్డ్ 100 ఎం ఎల్ వాటర్ కప్, సాల్ట్, పెప్పర్, బ్లాక్ టీ.

మా మొదటి పర్యాటక కేంద్రమైన జోర్డాన్ రాజధాని అమ్మనకి విమానం చేరబోయే ముందు ఏర్హోస్టెస్ ప్రయాణీకులకి ఎంట్రి కార్డుని ఇచ్చింది. జోర్డాన్ మునిస్ట్రీ ఆఫ్ టూరిజం అండ్ ఏంటిక్విటీ సేకరించే సమాచారం ఈ కార్డులో ఉంది. కోరే సమాచారం ఎదురుగా ఉన్న గుండ్రాలలో టికెట్ పెట్టాలి. నేషనాలిటీ ఎదురుగా మూడు నేషనాలిటీల ముందు మూడు సర్కిల్స్ ఉన్నాయి. అరబ్, జోర్డానియన్, ఫారిన్: తారీకు, నెల, సంవత్సరాన్ని టికెట్ చేయాలి. పై వరసలో ఒకటి నించి ముప్పై ఒకటిదాకా తారీకులు, కింది వరసలో ఒకటి నించి పన్నెండు దాకా నెలలు, దానిని కింద 2015 నించి 2019 దాకా సంవత్సరాలు ఇచ్చారు. ఆ రోజు తారీకుని, నెలని, సంవత్సరాన్ని టికెట్ పెట్టాలి. జోర్డాన్ కి రావడానికి కారణాలుగా టికెట్ పెట్టడానికి ఇవి ఇచ్చారు.

1. హాలిడే వెకేషన్
2. విజిట్ ఫ్రెండ్స్ అండ్ రిలేటివ్స్
3. ఎకో అండ్ ఎడ్యుచర్
4. హిస్టరీ అండ్ కల్చర్
5. హెల్త్ అండ్ మెడికల్
6. రెలిజియన్/పిల్గ్రిమేజ్
7. ఎడ్యుకేషనల్ స్టడీ/ట్రైనింగ్
8. షాపింగ్
9. ట్రాన్సిట్
10. క్రూ
11. డిప్లొమేట్
12. మీటింగ్/కన్వెన్షన్/కాన్ఫరెన్స్
13. అదర్స్

మోడ్ ఆఫ్ ట్రాన్స్పోర్ట్ కింద ఎయిర్ లేండ్, సీలలో ఒకటి టికెట్ చేయాలి.

జెండర్ మేల్/ఫీమేల్. ఏజ్ 24కి తక్కువ; 25-34; 35-44; 45-54; 55-64; 65 పైన.

ఎన్నిరాత్రిళ్ళు బస చేస్తారు? 1, 2, 3, 4, 5, 6, 6 - 14; 7-14; 15-30; 31-60; 61-90; 91 - 180; 180+

ఆ కార్డులో వెనకవైపు మిడిల్ ఈస్ట్, ఫార్ ఈస్ట్. ఆఫ్రికా, యూరప్, నార్త్ అమెరికాలలోని కొన్ని దేశాల జాబితాని ఇచ్చారు. వాటి ఎదురుగా నేషనాలిటీ, కంట్రీ ఆఫ్ రెసిడెన్స్ లని టికెట్ చేయాలి. ఈ డేటాని స్టాటిస్టిక్స్ కోసం సేకరిస్తున్నారు.

డిన్నర్ డిల్లీలో, అజీర్ని వ్యాధి అమ్మనలో ఇదెలా సాధ్యం?

విమాన ప్రయాణం ద్వారా.

బయలుదేరిన రెండు గంటలకి, జోర్డాన్ టైమ్ 1-40కి (ఇండియా టైం తెల్లవారుఝాము 4కి) మా విమానం అమ్మన్లోని క్వీన్ ఆలియా ఇంటర్నేషనల్ ఎయిర్పోర్ట్లో దిగింది. పైనించి చూస్తే ఒక్క చెట్టు కనపడలేదు. అంతా ఎడారి. అందులో రోడ్లు కనిపించాయి. కానీ రోడ్లమీద వాహనాలు లేవు. ఎడారిలో సోలార్ పేనల్స్ అనేకం కనిపించాయి. హైదరాబాద్ నించి ఇరవై ఒక్క గంటలు ప్రయాణించాక గమ్యానికి చేరుకున్నాం. ప్రయాణించిన దూరం తక్కువైనా, వెయిటింగ్ పీరియడ్ ఎక్కువ ఉంది.

జోర్డాన్

జోర్డాన్ విస్తీర్ణం 91,880 చదరపు కిలోమీటర్లు. ఇది ఆగ్నేయాసియాలో, జోర్డాన్ నదికి ఇది తూర్పు తీరంలో ఉంది. దీనికి దక్షిణంలో సిరియా, పశ్చిమాన ఇరాక్, వాయువ్యంలో సౌదీ అరేబియా, తూర్పున ఇజ్రాయిల్, వెస్ట్ బేంక్ ఉన్నాయి. జూలై 2015కి ఆ దేశ జనాభా 80 లక్షలు. ఇది హైదరాబాద్ జనాభా కన్నా తక్కువ. 16వ శతాబ్దం నించి 20వ శతాబ్దం దాకా ఓటోమన్ దీన్ని పాలించాడు. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం తర్వాత 1922లో లీగ్ ఆఫ్ నేషన్స్ కౌన్సిల్ ఈ దేశాన్ని గుర్తించింది. 1946లో జోర్డాన్ అరబ్ లీగ్ నించి స్వతంత్ర దేశంగా విడిపోయింది. రాజ్యాంగబద్ధమైన రాజరికం ఉంది. 1948లో అరబ్, ఇజ్రాయెల్ యుద్ధంలో వెస్ట్ బేంక్ని ఇది స్వాధీనం చేసుకుంది. అదే సంవత్సరం అబ్దుల్లా ఆ రాజయ్యాడు. కానీ ఇజ్రాయిల్ ఆక్రమణ కొనసాగుతూండడంతో కింగ్ హుస్సేన్ 1998లో వెస్ట్ బేంక్ని పాలిస్తినాకి వదిలేసాడు. ఈ దేశానికి పర్యాటకులు చాలామంది వస్తుంటారు. మిడిల్ ఈస్ట్లోనే కాక, అరబ్ దేశాల్లో ఇది అత్యంత భద్రమైన దేశంగా గుర్తింపు పొందింది.

1948నించి ఇరవై లక్షల మంది పాలిస్తీనియన్ కాందిశీకులు, ఇటీవల పథ్లాలుగు లక్షల మంది సిరియన్ కాందిశీకులకి ఈ దేశం ఆశ్రయం ఇచ్చింది. (ఇది రాసే సమయానికి సిరియన్ కాందిశీకుల సంఖ్య ఇంకా పెరిగింది) ఇది జోర్డాన్కి ఆర్థికంగా కష్టమే అయినా మనవతా దృక్పథంతో వారికి ఆశ్రయం ఇచ్చింది. ఇరాక్ నించి వేల సంఖ్యలో క్రిస్టియన్స్ కూడా ఈ దేశానికి తరలి వచ్చారు. 2009లో పోప్ బెనెడిక్ట్ జోర్డాన్లోని 'క్రిస్టియన్స్, ముస్లిమ్స్ సామరస్యంతో జీవించడానికి మోడల్'గా అభివర్ణించాడు. సమస్యాత్మక ఇరాక్, సిరియా దేశాలు సరిహద్దులో ఉన్నా ఈ దేశం శాంతిగా ఉంటోంది.

1950లో జోర్డాన్లో 30 శాతం మంది క్రిస్టియన్స్ ఉండేవారు. ముస్లిమ్ కాందిశీకుల వల్ల ఇది 2015కి 6శాతం తగ్గిపోయింది. ఇక్కడ హాస్పిటల్స్, వైద్యం అభివృద్ధి చెందడం వల్ల మెడికల్ టూరిజం ఎక్కువ. సగటు ఆయుర్దాయం 80 సంవత్సరాలు. 2013నాటి అక్షరాస్యత 97శాతం. జోర్డాన్ బడ్జెట్లో 20.5 శాతం విద్యకే ఖర్చు చేస్తోంది. ప్రీ స్కూల్లో రెండేళ్లు, పదేళ్లు బేసిక్ ఎడ్యుకేషన్, రెండేళ్లు వృత్తివిద్య పొరులకి తప్పనిసరి. టాజిహీ (సెకండరీ ఎగ్జామినేషన్) జోర్డాన్ ప్రభుత్వ ఖర్చుతో చదవచ్చు. పది పబ్లిక్ యూనివర్సిటీలు, పదహారు ప్రైవేట్ యూనివర్సిటీలు, పథ్లాలుగు పబ్లిక్ కాలేజీలు, నలభై ప్రైవేట్ కాలేజీలు ఉన్నాయి. యూనివర్సిటీల్లో ఏటా రెండులక్షల మంది చదువుతున్నారు. ఏటా విద్యాభ్యాసం కోసం ఇరవై వేలమంది దాకా విద్యార్థులు అమెరికా, బ్రిటన్, జర్మనీలకి వెళ్తున్నారు.

తొంభై నాలుగు దేశాల్లో విద్యలో యునెస్కో జోర్డాన్కి పద్దెనిమిదవ స్థానం ఇచ్చింది. ధనిక దేశాల్లో ప్రతీ పదిలక్షల మంది విద్యార్థుల్లో ఐదువేలమంది రీసెర్చర్స్ ఉంటే జోర్డాన్లో ఆ సంఖ్య రెండువేలు. రాజులు అబ్దుల్లా 1, 2 మన లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిలా నిజాయితీపరులు, ప్రజా సంక్షేమాన్ని కోరేవారు. కాబట్టి పాలన సక్రమంగా సాగి, దేశం బాగా అభివృద్ధి చెందుతోంది.

అమ్మన్

అమ్మన్ విమానాశ్రయంలో ఎస్ఓటిసి/కోనీ అని రాసిన ప్లకార్డ్ పట్టుకున్న ఓ గుండతను కనిపించాడు. అతనికి మేము పరిచయం అయ్యాక తన పేరు జిహాద్ అని, వీసా వేయించి తెస్తానని చెప్పి మా పాస్పోర్ట్స్ తీసుకున్నాడు. మమ్మల్ని ఎస్కలేటర్లో కిందకి వెళ్లి లగేజ్ని కలెక్ట్ చేసుకోమని, తను అక్కడికి వస్తానని చెప్పాడు. లగేజ్ తీసుకుని వేచి ఉన్న మా దగ్గరకి కొద్దిసేపట్లో అతను వచ్చి ఎవరి పాస్పోర్ట్స్ని

గైడ్ జీనత్ అమ్మన్

వారికి ఇచ్చాడు. లోపల చిన్న బార్ కోడ్ కాగితం అతికించి తప్ప వీసా స్టిక్కర్ లేదు. మా గ్రూప్ లో ఇండియానించి పద్నాలుగుమందిమి ఉన్నాం. అతనితో బయటకి వెళ్ళాక స్థానిక గైడ్ జీనత్ ని పరిచయం చేసి జిహాద్ వెళ్ళిపోయాడు. బయట ఆగి ఉన్న వేన్ దగ్గరికి నడిచాం. వెనక ఉన్న విశాలమైన డిక్రీలో డ్రైవర్ సామాను పెట్టాక డ్స్ ఇన్ అమ్మన్ హోటల్ కి బయలుదేరాం. మా 18 సీటర్ వేన్ నెంబర్ 56-6637. మనదేశంలోలా కీప్ లెఫ్ట్. అంటే రోడ్డుకి ఎడమవైపు వాహనాలని పోనివ్వాలి. నీలికళ్ళు, తెల్ల చర్మంగల జీనత్ వేన్ లో తనని పరిచయం చేసుకుంది. ఆమె ఇంగ్లీష్ టీచర్. నలుగురు పిల్లలు గల ఆమె వయసు నలభై రెండు.

"క్వీన్ అలియా ఇంటర్నేషనల్ ఎయిర్ పోర్ట్ అమ్మన్ కి ఇరవై కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉంది. వీకెండ్ కాబట్టి ట్రాఫిక్ జామ్స్ ఉండవు. జోర్డాన్ లో శుక్ర శనివారాలు వీకెండ్ ఆదివారం పని చేస్తారు." జీనత్ చెప్పింది.

జీనత్ అమ్మన్ నగర గైడ్ కాబట్టి, మా గ్రూప్ వాళ్ళు ఆమెకు జీనత్ అమ్మన్ అనే పేరు వెంటనే పెట్టారు. దారిలో జోర్డాన్ గురించి జీనత్ వివరించింది.

"మా దేశం అధికారిక పేరు హేష్ మైట్ కింగ్ డమ్ ఆఫ్ జోర్డాన్. జోర్డాన్ లో మానవ వనరులు తప్ప సహజ వనరులు పెద్దగా లేవు. ఆయిల్ కూడా లేదు. పర్యాటకం, మెడికల్ టూరిజం మా ప్రధాన వనరులు. ఇక్కడికి వైద్యం కోసం చాలామంది వస్తూంటారు. జోర్డాన్ పశ్చిమ భాగంలో భూమి వ్యవసాయానికి అనుకూలంగా ఉంటుంది. అక్కడ నిమ్మ, ద్రాక్ష, బంగాళదుంపలు, టమోటాలు, కూరగాయలు, ఆలివ్, ఏపిల్ పండుతాయి. కొన్నిటిని ఎగుమతి చేస్తాం. జోర్డాన్ టెర్రరిజం లేని ప్రశాంతమైన దేశం. అబ్దుల్లా కింగ్ హుస్సేన్ 1952లో జోర్డాన్ ని స్థాపించి 1999దాకా పాలించాడు."

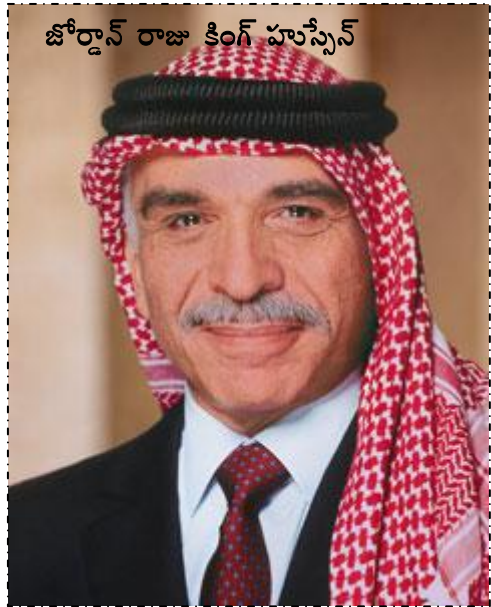
నేను చదివిన ఓ సమాచారం ఇక్కడ మీతో పంచుకోదలచుకున్నాను.

మిడిల్ ఈస్ట్ లో జోర్డాన్, ఇజ్రాయిల్ మధ్య శాంతిలేని సమయంలో, మార్చి 13-15 ఏళ్ళ మధ్య వయసుగల ఏడుగురు ఆడపిల్లలు ఇజ్రాయిల్ నించి జోర్డాన్ రివర్ సమీపంలోని ఐలండ్ ఆఫ్ పీస్ కి ఫీల్డ్ ట్రైప్ కి వచ్చినప్పుడు ఓ జోర్డానియన్ సైనికుడు వాళ్ళని కాల్చి చంపాడు. ఆ పిల్లల ఫోటోలని అన్ని జోర్డాన్ దినపత్రికల్లో ప్రచురించారు. ఆ దారుణం గురించి టి.విలో ప్రసారం చేసారు.

జోర్డాన్ రాజు కింగ్ హుస్సేన్ ఆ ఏడు యూదు కుటుంబాల ఇళ్ళకి వెళ్ళి, మోకాళ్ళ మీద కూర్చుని, తన ప్రజల తరఫున క్షమాపణని వేడుకున్నాడు 'నా స్వంత బిడ్డని కోల్పోయిన బాధని నేను అనుభవిస్తున్నాను. ఈ తరం పిల్లలు మన తరం వాళ్ళు బాధపడ్డట్లుగా బాధపడకుండా చేయడమే నా ధ్యేయం. జోర్డాన్ ఆర్మీలోని ఆ సైనికుడి చర్యని ఖండిస్తున్నాను' అని చెప్పాడు. మరణించిన పిల్లల్లోని నూరి తల్లి మీడియాతో ఇలా చెప్పింది.

"కింగ్ హుస్సేన్ మాటలు అతని హృదయంలోంచి వచ్చినట్లుగా నాకు అనిపించాయి. నాకు కొంత ఉపశమనం కలిగి అతనంటే ఇష్టం ఏర్పడింది."

ఫిబ్రవరి 1999లో కింగ్ హుస్సేన్ కేన్సర్ తో మరణించాడు. ఆ ఏడుగురు పిల్లల్లోని ఒకరి తల్లితండ్రులైన షిమోన్, రుహమకోహన్ లకి ఫిబ్రవరి 6న ఓ కూతురు పుడితే, ఆమెకి కింగ్ హుస్సేన్ జ్ఞాపకార్థం జోర్డాన్ అనే పేరుని పెట్టుకున్నారు.

జోర్డాన్ రాజు కింగ్ హుస్సేన్

యథా రాజా! తథా ప్రజ! జీనత్ కొనసాగించింది.

"మా దేశ ప్రజల్లో 95 శాతం జనాభా సున్నీ ముస్లిమ్స్. కాబట్టి వర్గ విభేదాలు లేవు. క్రిస్టియన్స్, ఇతర మతస్తులు నాలుగుశాతం మంది. అమ్మన్లో వందదాకా చర్చలు ఉన్నాయి. మాస్కో, చర్చ్ సాధారణంగా పక్కపక్కనే ఉంటాయి. మత సహనం ఉంది. 1952 రాజ్యాంగం ప్రకారం ప్రజలకి మత స్వాతంత్ర్యం ఉన్నా, రాజు మాత్రం ముస్లిమ్ తల్లితండ్రులకి పుట్టి ఉండాలనే నిబంధన ఉంది. స్త్రీలు తప్పనిసరిగా జుట్టుని బట్టతో కప్పుకుంటారు. ఇది తప్పనిసరి కాకపోయినా సాంప్రదాయాన్ని పాటిస్తారు. అలా కప్పుకోనివారు స్థానికులు కారని అర్థం. జోర్డాన్లో తప్పు చేస్తే శిక్ష తప్పదు కాబట్టి నేరాలు తక్కువ. ప్రతీవాళ్ళు డిగ్రీదాకా చదువుతారు. డిగ్రీ లేకపోతే ఉద్యోగం దొరకదు. ఇక్కడి కరెన్సీ దినార్. ఒకటిన్నర అమెరికన్ డాలర్ కి ఒక్క దినార్."

దీన్ని బట్టి వీరి కరెన్సీ రూపాయితో పోలిస్తే ఎంత బలమైనదో తెలుస్తోంది. అమ్మన్లోని ప్రతీ ఇంటికి సోలార్ పేనల్స్ అమర్చి కనిపించాయి. వాటర్ హీటర్స్ కి సోలార్ పవర్ ఉపయోగిస్తామని జీనత్ చెప్పింది. దేశం మొత్తం ప్రతీ ఇల్లు సోలార్ విద్యుత్ ని ఉత్పత్తి చేస్తుంది. వాడగా మిగిలిన ప్రజలు జోర్డాన్ ఎలక్ట్రిక్ శాఖకి అమ్ముతారు.

"ఈ అక్టోబర్ వేసవిలా చాలా వేడిగా ఉంది. ఎప్పుడూ ఇంత వేడి ఉండదు. అక్టోబర్ లో 37 డిగ్రీలకి ఉంది. ఇప్పుడు వేసవిలా 40నించి 43 డిగ్రీల వేడి ఉంటోంది. నవంబర్ నించి మార్చిదాకా చలికాలం. ఒక్కోసారి మెన్స్ డిగ్రీలకి కూడా వెళ్తుంది" ఆమె చెప్పింది.

గ్లోబల్ వార్మింగ్ వల్ల 2015, 2016లలో ఉభయ తెలుగు రాష్ట్రాల్లోని పరిస్థితి కూడా అంతే.

మా వాన్ ఓ సారంగంలోంచి వెళ్ళి, ఓ వంతెనని దాటి అమ్మన్ నగరంలోకి ప్రవేశించింది. రోడ్లన్నీ ఎత్తుపల్లాలుగా ఉన్నాయి. నగరమంతా శుభ్రత కొట్టొచ్చినట్లుగా కనిపిస్తోంది. జీనత్ కిటికీలోంచి ఫ్రైమ్ మినిస్టర్ ఇంటిని చూపించింది. తను హిందీ సినిమాలు చూస్తానని, వాటిని అరబిక్ లోకి డబ్ చేస్తారని, ఐతే ఏక్స్టర్స్ పేర్లు తెలియవని చెప్పింది. భారతీయులకి ఉండే పాడుగాటి జుట్టు తనకి ఇష్టమని కూడా చెప్పింది.

భారతీయులకి కొండపల్లి బొమ్మలా తలని అటూ ఇటూ ఊపుతూ మాట్లాడడం అలవాటు. ఒక్క ఇండియన్నే ఇలా తల ఊపుతారు. మిగతా దేశాల్లో తలని పైకి కిందకి, అటూ ఇటూ మాత్రమే ఊపుతారు. ఇది విదేశస్తులకి నవ్వు కలిగిస్తుంది. వేన్ లోని వాళ్ళు అలా తలలు ఊపుతూంటే జీనత్ ఆ సంగతి చెప్పింది. ఇది విదేశస్తుల నించి నేను వినడం రెండోసారి. దీన్ని ఇంగ్లీష్ లో వాల్లింగ్ అంటారు. ఈ వాల్లింగ్ గురించి నాకు మొదటిసారి హ్యూస్టన్ లో రిచర్డ్ పీటర్ సన్ అనే నార్వేజియన్ చెప్పాడు.

"మీరు రిలాక్స్ అయి నాలుగుంపావుకి వస్తే మన ఐటినరీ ప్రకారం అమ్మన్ సైట్ సీయింగ్ కి వెళ్దాం. జోర్డాన్ లోని టేప్ వాటర్ సేఫ్ కాదు. కాబట్టి మంచినీళ్ళ బాటిల్స్ కొనుక్కోండి" జీనత్ మా బస్ హోటల్ కి చేరుకుంటూండగా చెప్పింది.

గంట ప్రయాణం తర్వాత మూడుంపావుకి మా వాన్ బస్ చేసే ఆవరణలో ఆగింది. హోటల్ లోకి వెళ్ళేప్పుడు సామానుని ఎయిర్ పోర్ట్ లోలా స్కాన్ చేసారు. ఈ పద్ధతి అంతదాకా నేను వెళ్ళిన ఏ దేశంలో లేదు. కారణం సరిహద్దు దేశాలైన సిరియా, ఇరాక్ లో చెలరేగే ఉగ్రవాద భయం.

రిసెప్షనిస్ట్ ఒకే గదిలో ఉండే వారి పాస్ పోర్ట్స్ ని ఆ ప్రకారం తీసుకుని జంటలుగా వచ్చిన వారికి డబుల్ రూమ్స్, సింగిల్ గా వచ్చిన ఇద్దరికి ఓ డబుల్ రూమ్ కి కేటాయించాడు. తర్వాత జీనత్ రిసెప్షనిస్ట్ ఇచ్చిన తాళం చెవులని అందరికీ ఇచ్చింది. హోటల్ సాధారణంగా ఉంది. మా రూం నంబర్ 575. గది చిన్నది. బెడ్ లాంప్ బల్బ్ మాడిపోయింది. బాత్ టబ్ కి ఉన్న కర్టెన్ చిన్నదవడంతో స్నానం చేసేప్పుడు నీళ్ళు బయటికి చిందుతాయి.

4.30కి సైట్ సీయింగ్ కి బయలుదేరబోయే ముందు ఒకరు హోటల్ రిసెప్షన్ లోని జీనత్ ని 'మంచినీళ్ళ బాటిల్స్ హోటల్ సమీపంలో దొరుకుతాయా?' అని అడిగారు. మరికొందరు డాలర్స్ ని దినార్స్ గా మార్చుకోవాలని కోరారు. చిన్న దుకాణాలు తప్ప అన్నిచోట్లా

డాలర్స్ తీసుకుంటారని జీనత్ చెప్పింది. ఇలా వేరే దేశ కరెన్సీ చలామణిలో ఉన్న దేశం నేను ఇంతదాకా చూసింది జోర్డాన్ ఒక్కటే. పది నిమిషాల దూరంలో సమీపంలోని ఓ చిన్న షాప్ ముందు జీనత్ వేన్ ని ఆపించింది. ఫారిన్ ఎక్స్చేంజ్, నీళ్ళ బాటిల్స్ అమ్మే దుకాణం పక్కపక్కనే ఉన్నాయి. నీళ్ళ సీసాలు అమ్మే షాపు పేరు జబల్ అల్ హుస్సేన్. జబల్ అంటే వారి భాషలో కొండ అని, అల్ అంటే కోట

అని అర్థం. రెండు లీటర్ల వాటర్ బాటిల్ ధర ఒక డాలర్. ఆ దుకాణం వాడు 'షుక్రాన్' అని అందరికీ చెప్పడం గమనించి జీనత్ ని అడిగితే చెప్పింది.

"షుక్రాన్ అంటే అరబిక్ భాషలో థాంక్స్ అని అర్థం. మర్నబా అంటే గ్రీటింగ్. అరబిక్ లో సలామాలేకుంకి సమానమైన పదం."

నేను ఏభై డాలర్లకి దీనార్లని తీసుకుంటే ముప్పై ఐదు దినార్లు కొద్దిగా చిల్లర వచ్చింది. ఓ జోర్డాన్ దినార్ 94 రూపాయలకి సమానం. భారతదేశంతో పోలిస్తే వనరులు తక్కువ ఉన్న జోర్డాన్ దినార్ చాలా బలమైంది. మా వాన్ మళ్ళీ బయలుదేరాక దూరంగా అల్కలా స్ట్రీట్ లో ఫోటో స్టూట్ కి వాన్ ని ఆపారు. ఎదురుగా పల్లంలో ఇళ్ళు. దాని ఆవల కూడా కొండమీద కట్టిన అనేక ఇళ్ళు కనిపించాయి. అన్నీ చూడడానికి ఒకేలా

ఉన్నాయి. అన్నిటికీ బిస్కెట్ రంగే వేసారు. ఇంటి నంబర్లు నీలం రంగులో చాలా పెద్దగా రాసారు. ఆ ఇళ్ళు, కొండ అమ్మన్ నగరానికి సింబల్. దూరంగా కొండమీది ఆ ఇళ్ళు నేపథ్యంలో కనిపించేలా ఫోటోలు తీసుకున్నాం.

"ఆ కొండమీది ఇళ్ళ యజమానుల్లో 70శాతం మంది పాలస్తీనా కాందిశీకులే. మా నాయనమ్మ తాతయ్యలు కూడా పాలస్తీనా నించి వచ్చిన కాందిశీకులే. 'నాన్నా! ఇదంతా ఎడారి. మనుషులు లేరు.' అని చిన్నప్పుడు మా నాన్న చెపితే, 'వస్తారు' అని మా తాత జవాబు చెప్పారట. పాలస్తీనాని ఇజ్రాయిల్ ఆక్రమించుకోగానే మా వాళ్ళంతా అక్కడికి వచ్చేసారు. కాబట్టి నేను జోర్డీనియన్ కమ్ పాలస్తీనియన్ ని" జీనత్ చెప్పింది.

ఇజ్రాయిల్ పాలెస్తీనియన్ సంఘర్షణ నేపథ్యంలో కోచి జఫ్ రిర్ అనే హమ్మస్ బార్ యజమాని మిడిల్ ఈస్టన్ వంటకం హమ్మస్ తో వారి మధ్య సఖ్యతని కలిపే ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు. ఇజ్రాయిల్ రాజధాని టెల్ అవివ్ లోని తన హమ్మస్ (సెనగల పచ్చడి) బార్ లో హమ్మస్ ని అరబ్బులు (ముస్లింలు యూదులు (ఇజ్రాయిల్ దేశస్థులు) పంచుకుంటే, వారికి ఏభై శాతం డిస్కౌంట్ ని ఇస్తున్నాడు. అక్కడి పోస్టర్ లో హిబూ భాషలో ఇలా ఉంటుంది.

"అరబ్బులంటే భయమా? యూదులంటే భయమా? ఇక్కడ అరబ్బులు కానీ, యూదులు కానీ లేరు. ఇక్కడ కేవలం మనుషులే ఉన్నారు. ఇంకా నాణ్యత గల అరబ్ హమ్మస్, యూదుల ఫలఫెల్ ఉన్నాయి. మీరు అరబ్ లేదా యూదు లేదా క్రీస్టియన్ లేదా ఇండియన్ ఐనా హమ్మస్ ని పంచుకుని అదనంగా, ఉచితంగా తీసుకోవచ్చు."

ఇది 20 అక్టోబర్ 2015 నించి, అంటే మేం జోర్డాన్ నించి బయలుదేరిన రోజునించి అమల్లోకి వచ్చిందని అల్ జజీరా అనే టివి ఛానల్ లో చూసాను.

క్రీ.శ 166లో రోమన్స్ నిర్మించిన ఏంఫీ థియేటర్

జోర్డాన్ని పాలించిన హమ్మీటీ కుటుంబ సభ్యులు ఈ కోటలో నివసించేవారు. తర్వాత ఇంకో చోటుకి నివాసాన్ని మార్చారు.

దాన్ని ఐదుగంటలకి మూసేస్తారు కాబట్టి క్రీ.శ 740 ప్రాంతంలో నిర్మించిన దీన్ని బయటినుంచే చూసాం. శిథిలమైన ఈ కోటని మరో శతాబ్దంలో పునర్నిర్మించారు. కానీ నేడు కేవలం శిథిల స్థంభాలు మాత్రమే కోట ప్రాంగణంలో నిలిచి ఉన్నాయి. దీన్ని అరబిక్ భాషలో జబల్ అల్ ఖలా అంటారు. ఇలాంటి ఏడు జబల్స్ అమ్మన్లో ఉన్నాయి. అమ్మన్ ప్రపంచంలో మనుషులు నివసిస్తున్న అతి పురాతన ప్రదేశాల్లో ఒకటి. రోమన్, బైజాంటైన్ రాజులు, క్రీస్తు శకం 661 - 750 ఉమైద్ పీరియడ్లో రాజులు ఈ కోటలో నివసించారు.

ఇక్కడే క్రీస్తు శకం 166లో రోమన్స్ నిర్మించిన టెంపుల్ ఆఫ్ హెర్కూలస్, ఆ తర్వాత నిర్మించిన బైజాంటైన్ చర్చ్, ఉమైద్ పేలస్ ఉన్నాయి. కప్పు, వెనక ఆలయ భవనం కూలిపోయి టెంపుల్ ఆఫ్ హెర్కూలస్ శిథిల స్థంభాలు మాత్రమే మిగిలి ఉన్నాయి. ప్రావిన్స్ ఆఫ్ అరేబియన్ గవర్నర్గా జెమినియస్ మార్సియానస్ ఉండగా ఇక్కడ రాతిలో హెర్కూలస్ పెద్ద అరచేతిని చెక్కారు.

మహ్మద్ ప్రవక్త మరణించాక స్థాపించబడ్డ నాలుగు ఇస్లామిక్ రాజ్యాల్లో ఉమైద్ ఒకటి. ఆ పీరియడ్లో వారి రాజధాని డమాస్కస్. వారంతా సున్ని ముస్లిమ్స్. దాదాపు నేటి నలభై దేశాలు ఉమైద్ రాజ్యంలో ఉండేవి. అందులో ఇండియా, పాకిస్థాన్లు కూడా ఉన్నాయి.

అమ్మన్లో ఆ కోటలోని ఉమైద్ పేలస్ మాత్రం నిలిచి ఉంది. కానీ టైం అయిపోవడంవల్ల లోపలికి వెళ్ళలేకపోయాం. అమ్మన్ సిటడెల్లోని మ్యూజియం కూడా మేం చూడలేకపోయాం. హెర్కూలస్ ఆలయ శిథిలాలని దూరనుంచే చూసాం.

మా వాన్ కొండ దిగి డాన్టాన్లోకి ప్రవేశించి కొద్ది దూరంలో ఉన్న క్రీ.శ 166లో రోమన్స్ నిర్మించిన ఏంఫీ థియేటర్ దగ్గర ఆగింది. ఈ ఏంఫీ థియేటర్లో ఆరువేలమంది కూర్చునే వీలుంది. రోమన్ థియేటర్ పక్కనే ఓడియన్ థియేటర్ ఉంది. ఇందులో ఐదువందలమంది కూర్చోవచ్చు. ఓడియన్ థియేటర్లో నేటికీ కచేరీలు, ఇతర ప్రదర్శనలు జరుగుతున్నాయి. అది బస్ స్టేషన్ పక్కనే ఉంది. ఆ రోజుల్లో అమ్మన్ పేరు ఫిలడెల్ఫియా. ఇది ఫోటో స్టాప్. అక్కడ ట్రాఫిక్ జామైంది. చుట్టుపక్కల సూక్స్ (మార్కెట్లు) అనేకం ఉన్నాయి.

క్రీ.శ 166లో రోమన్స్ నిర్మించిన ఏంఫీ థియేటర్

మా కోచ్ వెళ్ళేప్పుడు మహాత్మాగాంధీ స్ట్రీట్ బోర్డుని చూసాను అదంతా ఖరీదైన ప్రాంతం. లగ్జరీ హౌస్ చాలా ఉన్నాయి. అక్కడ చదరపు అడుగు పదివేల దీనార్లు అని జీనత్ చెప్పింది. అక్కడి ధనవంతుల ఇళ్ళ బయట మెషిన్స్ గన్స్ బిగించిన ట్రక్స్ మీద మిలటరీ యూనిఫాంలో గార్డులు కనిపించారు. సరిహద్దుల్లోని సిరియా, ఇరాక్ లో ఉగ్రవాదం ఎక్కువ కాబట్టి ఈ భద్రత. కిటికీలోంచి అమెరికన్ ఎంబసీని చూపించి ఫోటోలు తీయద్దని కోరింది. అది పెద్ద కాలనీలాగా విశాలంగా ఉంది. అమ్మన్ లో తూర్పు వైపు పాతపట్టణం, పశ్చిమం వైపు కొత్త పట్టణం.

"జోర్డాన్ లో బాగా ధనవంతులు లేదా బాగా బీదవాళ్ళు అధికం. మిడిల్ క్లాస్ తక్కువ. నేను మూడు ఉద్యోగాలు చేస్తున్నాను. మా దేశంలో ఏదీ చవక కాదు. కూడు, బట్ట, నీడ సమకూర్చుకోవడమే కష్టం. విద్య ఖరీదైంది." జీనత్ చెప్పింది.

అమ్మన్ లోని అల్వాజీ కలాజ్ స్ట్రీట్ అత్యంత ఖరీదైంది. జోర్డాన్ ప్రభుత్వ అనుమతితో అమ్మన్ లో ఇక్కడ కువైట్స్ యువయు, యువన్లు, పాలస్తీనియన్స్ పెట్టుబడులు పెట్టారని జీనత్ చెప్పింది.

యూరప్ కి చెందిన కేరీఫో, అమెరికాకి చెందిన గలేరియా సూపర్ మార్కెట్స్ పక్కపక్కనే కనిపించాయి. జీనత్ మమ్మల్ని సావనీర్స్ అమ్మే షాప్ కి తీసుకువెళ్ళింది. దాని పేరు నవ్ మనీ బజార్. ఆ షాప్ లో రకరకాల హస్తకళాకృతులు ఉన్నాయి. అక్కడి సేల్స్ మేన్ కి ఇంగ్లీష్ వచ్చు. కస్టమర్స్ కి ఉచితంగా హెల్ప్ టీ ఇచ్చారు. పద్మజ ఓ తాబేలు బొమ్మని అతనికి చూపించి దేంతో చేసారని అడిగితే 'ఒంటె ఎముకతో' అని చెప్పాడు. వెంటనే మొహం చిట్లించి దాన్ని యథాస్థానంలో ఉంచడంతో అతను ఏమైందని అడిగాడు.

"మేం వెజిటేరియన్స్. ఇలాంటివి తాకడానికి ఇష్టపడం" పద్మజ చెప్పింది.

అతనికి జీవితంలో అంత ఆశ్చర్యం ఎన్నడూ కలగలేదు. మాంసం తినని వాళ్ళు ఉంటారన్న సంగతి అతని ఊహకి అందలేదట. తోటి సేల్స్ మేన్ ని పిలిచి అది వింతగా చెప్పాడు. 'మీలాంటి వాళ్ళు ఇంకా ఎంతమంది ఉంటార'ని అడిగితే ఇండియాలో కోట్లలో ఉంటారని చెప్పాను. ఇద్దరూ ఆశ్చర్యపోయారు. చైనాలో బతికున్న కోతి మెదడు తింటారని తెలిసి మేం ఆశ్చర్యపోయినట్లుగా. (చైనా ట్రావెలాగ్ లో ఆ వివరాలు చదివారు)

ఒంటె ఎముకలతో చేసిన అనేక బొమ్మలు చూపించి అతను చెప్పాడు.

"మేం ఒంటె మాంసం తింటాం. ఐతే సహజంగా మరణించింది తినం. హలాల్, అంటే ముస్లిమ్ సంప్రదాయాన్ని అనుసరించి మంత్రాలతో చంపిన జంతువుల మాంసాన్నే తింటాం. పంది మాంసం మాత్రం తినం."

ఖురాన్ లో సూచించినట్లు షహదా లేదా తస్మీయా అనే మంత్రాన్ని చదువుతూ, విండ్ ఫైప్ దగ్గర ఉండే జుగ్లర్ వీన్, కారోటిడ్ ఆర్డెరిలని కోసి, రక్తమంతా బయటికి కారిన జంతువు మాంసమే హలాల్ మాంసం అంటే. ఆ జంతువు ఆరోగ్యంగా ఉండాలి, జీవించి ఉండాలన్నవి నియమాలు.

జోర్డానియన్స్ నిత్యం భోజనంగా ఏం తింటారని నేను అడిగితే తాము అన్నం, మాంసం కూర, ఫలాఫల్ తింటామని అతను చెప్పాడు. మిడిల్ ఈస్ట్ అంతా ఫలాఫల్ తింటారు. ఇది ఈజిప్ట్ లో పుట్టిన వంటకం. శనగ పిండిని బాల్స్ లా చేసి, డీప్ ఫ్రై చేస్తే అది ఫలాఫల్. దీన్ని పీటా బ్రెడ్ (సిరియన్ లేదా అరబిక్ బ్రెడ్ గోధుమ పిండితో చేసే దళసరి, మెత్తటి రొట్టె)లో చుట్టుకుని తింటారు. ఇది నాన్ లాంటిది. మెడిటరేనియన్, బాల్కన్, మిడిల్ ఈస్ట్ దేశాల్లో వీటిని తింటారు. అన్ని అభివృద్ధి చెందిన దేశాల్లో మెడిటరేనియన్ రెస్టారెంట్స్ ఉన్నాయ్. హ్యూస్టన్ లో నేను ఓ ఈజిప్షియన్ నడిపే రెస్టారెంట్లో మొదటిసారి వీటిని తిన్నాను.

పద్మజ 22 డాలర్లకి ఓ ఇత్తడి తాబేలు కొన్నది. అన్నీ ఖరీదుగా ఉన్నాయి. అక్కడినించి డిన్నర్ కి కాశ్మీర్ రెస్టారెంట్ కి చేరుకున్నాం. మా ఐటినరరీ ప్రకారం డిన్నర్, లంచ్ లు ఎస్ ఓ టి సి ఖర్చే. జీనత్ ఎవరికి కావలసింది వారిని ఆర్డర్ చేసుకోమని, తను బిల్ పే చేస్తానని చెప్పింది. జోర్డాన్ లో విచిత్రమైన పద్ధతి, హోటల్స్ లో మంచినీళ్ళు ఉచితంగా ఇవ్వరు. బయటినించి తెచ్చుకోకూడదు. వాళ్ళ దగ్గరే కొనాలి.

పద్నాలుగు మందిలోని వెజిటేరియన్స్ ఆరుగురం ఓ టేబుల్ ముందు కూర్చున్నారు. బరేలీ నించి వచ్చిన సౌరభ్ అగర్వాల్, చందన, వారి పిల్లలు సౌదామిని, ఆర్యమన్లు కూడా వెజిటేరియన్స్. సౌదామిని మెడికో. ఆర్యమన్ ఇంటర్మీడియేట్ చదువుతున్నాడు. అగర్వాల్కి రెండు స్కూల్స్, జ్యూవెలరీ షాప్స్ మరి కొన్ని వ్యాపారాలు ఉన్నాయి.

మెనూ కార్డ్ ప్రకారం సమోసా 0.35, పన్నీర్ నాన్ ఆ దినార్, బటర్ నాన్ 0.40, తందూరీ పరాటా/రోటీ 0.30. ఆలూ పరాటా 1.10, వెజ్ ఫ్రైడ్ రైస్, పులావ్/బిర్యానీ 3.00. వెజ్ జాల్ ఫ్రైడ్ రైస్ 3.90. దాల్ ఫ్రై, అన్ని వెజిటబుల్ కూరలు 3.75.

మా ఆరుగురికి దాల్ ఫ్రై, వెజ్ జాల్ ఫ్రై, రోటీ వెజ్ ఫ్రైడ్ రైస్లని ఆర్డర్ చేశాం. మాలోని ఓ తమిళ అయ్యంగార్ కుటుంబంలో భర్త ఇంగ్లండ్లో డాక్టర్. వారు అన్ని రకాల మాంసాలని తిన్నారు. ఇంగ్లండ్లో అలవాటైందని, ఇంట్లో తల్లి తినదు కాబట్టి వండమని, బయట తింటామని ఆమె చెప్పింది. ఆహార వ్యవహారం ఎప్పుడూ వ్యక్తిగత అభిరుచికి చెందింది.

భోజనం అయ్యాక అగర్వాల్ హోటల్కి వెళ్ళేదారిలో జీనత్న్ ఆడిడాస్ షోరూం ఉన్న ఏరియా పేరు చెప్పి అక్కడికి తీసుకెళ్ళమని కోరాడు. కారణం వాళ్ళబ్యాయి ఆర్యమన్కి ఏ దేశం వెళ్ళినా అక్కడి ఆడిడాస్ షో రూంలో షూస్ కొనడం హాబీ అట.

"డ్రాప్ చేసి వెళ్ళండి వచ్చేప్పుడు టాక్సీలో హోటల్కి వస్తాం" అగర్వాల్ కోరాడు.

అది దారిలోనే ఉందని, పావుగంటలో వచ్చేట్లయితే ఆగుతామని జీనత్ చెప్పింది. వాన్ ఓ చోట ఆగాక జీనత్ వారిని ఆ దుకాణానికి తీసుకెళ్ళింది. అరగంట దాకా మేము వాన్లో వేచి ఉన్నాం. వాళ్ళు వచ్చాక తిరిగి హోటల్కి చేరుకున్నాం. మా టూర్ మొత్తంలో ఖర్చుకి వెరవకుండా షాపింగ్ చేసింది అగర్వాల్ కుటుంబమే. తిరిగి వెళ్ళేప్పుడు వారు కొన్న వస్తువుల బరువు ముప్పై రెండు కిలోలు అని చందన అగర్వాల్ చెప్పింది.

హోటల్కి చేరుకోబోయే ముందు జీనత్ మర్నాటి ప్రాగ్రాం చెప్పింది.

"మీకు రేపు ఉదయం ఆరుంపావుకి వేకప్ కాల్. ఏడుంపావుకి బ్రేక్ఫాస్ట్. ఎనిమిదింపావుకి అంతా వాన్ ఎక్కాలి. ఫస్ట్ ఫ్లోర్లోని లా లూనా (ది మూన్) రెస్టారెంట్లో బ్రేక్ఫాస్ట్. రేపు మనం హోటల్ ఖాళీ చేసి వెళ్తున్నాం. మళ్ళీ రెండురోజుల తర్వాత ఈ హోటల్కి తిరిగి వస్తాం కాబట్టి అవసరమైన మేరకే సామాను తీసుకుని మిగిలిన సూట్ కేస్లని హోటల్లోనే ఉంచండి. రెస్టారెంట్లో ఇస్తే సరిపోతుంది. రేపు ఉదయం మనం మాదబాకి వెళ్తాం. అది నేను ఉండే ఊరు. అక్కడినించి పురాతన నగరం పెట్రాకి వెళ్తూ దారిలో సెయింట్ మోజెస్ స్ప్రింగ్స్, డెడ్ సీ చూస్తాం. రేపు రాత్రి పెట్రాలో బస చేసి, ఎల్లండి పెట్రా చూసి తిరిగి అమ్మనకి వచ్చి ఇదే హోటల్లో దిగుతాం. మనం చూడబోయే వాటి గురించి మీకు దారిలో వివరిస్తాను."

రాత్రి తొమ్మిదింపావుకి హోటల్కి చేరుకున్నాం.

"మాదబా అమ్మనకి ముప్పై కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉంది. నేనుండేది మాదబాలోనే. రేపు మీ మొదటి మజిలీ మాదబానే. కాబట్టి మీరు వేన్ ఎక్కి మాదబాకి వస్తే, నేను అక్కడ మిమ్మల్ని రిసీవ్ చేసుకుంటాను. లేదా రమ్మంటే హోటల్కి వస్తాను. ఛాయిస్ మీది" జీనత్ బస్ దిగబోయే ముందు చెప్పింది.

ఆమెని రావద్దని, మేమే వస్తామని చెప్పాం.

మేము హోటల్లోకి వెళ్ళేప్పుడు మా హేండ్ బాగ్స్ని మళ్ళీ స్కాన్ చేశారు. జోర్డాన్లో, తర్వాత సందర్శించిన దేశం ఈజిప్ట్లోని అన్ని హోటల్స్లోకి మేము వెళ్ళేప్పుడు మా సామానుని ఎయిర్పోర్ట్లోలా స్కాన్ చేశారు.

అమ్మనలో చూడడానికి విశేషమైన పర్యాటక ప్రదేశాలు ఎక్కువగా లేవు. వాటిలో ముఖ్యమైనవి కింగ్ అబ్దుల్లా ఒకటి. మాస్కో, రాయల్ ఆటోమొబైల్ మ్యూజియం, జోర్డాన్ ఆర్కలాజికల్ మ్యూజియాలు. వాటిని మేము చూడలేదు.

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)

Post your comments

www.anandbooks.com
www.telugubooks.in

ప్రస్తుతం అందుబాటులో ఉన్న మల్లాదిగారి పుస్తకాల వివరాల కోసం ఇక్కడ క్లిక్ చేయండి